

HE 241/2020 vp Hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Koulutuskuntayhtymä Tavastia vastaa työelämä ja tasa-arvovaliokunnan lausuntopyyntöön seuraavasti:

Opiskeluhoolto

Hallituksen esityksessä esitetään opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisvastuun siirtämistä kunnilta hyvinvointialueille. Katsomme, että järjestämisvastuun siirto ei paranna opiskeluhoollon kokonaisuuden onnistumista oppilaitoksissa. Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisvastuu tulee olla kuntien opetustoimella. Hämeenlinnan seudulla opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut toteutetaan tällä hetkellä siten, että Koulutuskuntayhtymä Tavastia vastaa ko.palveluiden tuottamisesta ja Hämeenlinnan kaupunki sekä Janakkalan kunta toimivat palveluiden tilaajana. Järjestely on osoittautunut käytännössä erittäin toimivaksi.

Opiskeluhoolltoa toteutetaan oppilaitoksissa yhteistöllisenä opiskeluhoolltona ja yksilökohtaisena opiskeluhoolltona. Kuraattorien ja psykologien työn painopiste on lain mukaan yhteistöllisessä opiskeluhoolllossa, johon sisältyy mm. kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy, osallisuutta lisäävä ryhmätoiminta, opiskelijoiden motivointi, syrjäytymisen ehkäisy, mielenterveystyö ja opiskelijoiden jaksamisen edistäminen. Kuraattorit ja psykologit ovat myös usein mukana selvittelemässä tapahtuneita kiusaamistilanteita ja tukevat kiusaamisen kohteeksi joutuneita.

Kuraattori- ja psykologipalveluiden erottaminen kouluyhteisöstä ei tue opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitoa. Opiskelijoiden hyvinvointia edistää se, että opetus ja psykososiaalinen tuki tekevät työtä yhdessä ja tukitoimien tavoitteet koetaan samansuuntaisiksi opetuksen tavoitteiden kanssa.

Oppilaitoksissa toimivan kuraattorin työ ei ole pelkästään ns. sosiaalityötä. Kuraattorit selvittelevät yhdessä opetuksen kanssa esim. opintojen etenemiseen liittyviä haasteita ja toisella asteella yhdessä ohjaushenkilöstön kanssa etsivät vaihtoehtoja, jos opiskelija ei ole motivoitunut opiskeluun.

Kuraattorin työ on monialaista yhteistyötä mm. opetuksen, ohjauksen ja erityisopetuksen toimijoiden kanssa. On tärkeää, että nähdään ero esim. lastensuojelutyötä tekevän sosiaalityöntekijän työn ja koulu- ja

oppilaitosyhteisössä toimivan koulukuraattorin työn välillä. Kuraattorien on hyödyllistä tuntea koulutusta ja opetusta koskevaa erityistä lainsäädäntöä, kuten SORA- lainsäädäntö ammatillisessa koulutuksessa (soveltumattomuuteen ratkaisuja).

Opiskeluhuollon psykologin työ poikkeaa monin tavoin ns. terveydenhuollon psykologin työstä. Sen lisäksi että opiskeluhuollon psykologi tekee oppilaitosyhteisössä tapahtuvaa yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää työtä, yksilökohtaisena opiskeluhuollon työnä psykologi selvittelee mm. yhdessä erityisopetuksen kanssa oppimisen haasteita, tekee oppimiskyvyn ja psyykkisen voinnin arviointia suhteessa opiskelun vaatimuksiin ja tavoitteisiin sekä tukitoimien suunnittelua yhdessä opetuksen kanssa.

On tärkeää, että kuraattoreiden ja psykologien esimiestaho ei ole hallinnollisesti etäällä vaan työtä johdetaan ja organisoidaan siellä, missä työtä tehdään.

Osaaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon osaamis- ja työvoimatarpeiden arviointia ja ammatillisen osaamisen kehittämistä tulee tehdä yhdessä koulutuksen järjestäjien ja työvoimahallinnon kanssa (32 §). Tämän toteuttamiseksi hyvinvointialueiden ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö on tärkeää, koska hoitoalan työvoiman tarve kasvaa voimakkaasti ja työn muutos vaatii jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Tämän onnistuminen edellyttää mm. ohjausosaamista ja alan vetovoimatyötä. Ammattiopisto Tavastiassa terveyden- ja hyvinvointialan koulutus on opiston suurin osasto. Ammattiopistossa aloituspaikkoja lähihoitajan perustutkintoon on tarjolla 190 ja paikat on saatu vielä täytettyä. Jatkossa aloituspaikkoja pitää kuitenkin lisätä, jotta pystyttäisiin vastaamaan uuteen hoitajamitoitukseen.

OKM on jakanut kohdennettua rahoitusta lähihoitajakoulutukseen vuodelle 2021 talousarviossa 27 M€ ja viime vuonna 16,5 M€. Julkisen talouden suunnitelmaan on varattu 2021–24 on varattu yhteensä 116,5 M€. Koronatilanne on vaikeuttanut koulutuksen toteuttamista. Tämän lisäksi moni muukin toimiala kärsii osaajapulasta. Työvoimatarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan myös koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa.

Osalle hoitohenkilöstöä riittää hoiva-avustajan koulutus, joka on nopeampi keino kouluttaa henkilöstöä. Hoiva-avustajakoulutus muodostuu lähihoitajakoulutuksen tutkinnon osista, eikä se ole itsenäinen tutkinto. Koulutuksen sisällön perusteet on tarkoitus yhtenäistää valtakunnallisesti, ja jatkossakin koulutus mahdollistaa jatkamisen lähihoitajaksi.